

VVE beleid De KAS 2014 - 2017

Inleiding

Vanaf 2000 zijn er in Nederland belangrijke impulsen gegeven aan de voor- en vroegschoolse educatie. Voor- en vroegschoolse educatie houdt in dat kinderen op jonge leeftijd meedoen aan educatieve programma's. Deze programma's beginnen in een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf en lopen door in de eerste twee groepen van de basisschool. De doelstelling van het VVE beleid is om de ontwikkeling van kinderen uit autochtone en allochtone achterstandsgroepen zodanig te stimuleren dat hun kansen op een goede schoolloopbaan en maatschappelijke carrière worden vergroot. Een VVE programma kent een gestructureerde didactische aanpak en neemt een aantal dagdelen per week in beslag.

Hoewel VVE in de peuterspeelzaal in principe hetzelfde is als VVE in een kinderdagverblijf, blijkt dat er in de praktijk kleine verschillen zijn. Deze verschillen komen zeker tot uiting wanneer de peuters doorstromen als kleuter. De instroom van kleuters komt van verschillende organisaties die verschillende VVE programma's volgen. In Gouda worden Piramide en Puk en Ko het meest aangeboden. De overige methodes worden in mindere mate gebruikt. Met ingang van het schooljaar 2014-2015 is er aan de school een peuterspeelzaal gevestigd en zal dit probleem minder zijn. Zij werken met Piramide en wij zullen de thema's op elkaar afstemmen.

1. VVE en De KAS

De KAS werkt met Kleuterplein, maar volgt de methode niet systematisch. De methode wordt ingepast in de themakisten waarmee wordt gewerkt. Wij werken volgens de principes van ontwikkelingsgericht onderwijs. Binnen de thema's wordt gewerkt aan de zone van de naaste ontwikkeling. De SLO leerlijnen worden gevolgd, die in ons leerlingvolgsysteem Kijk zijn opgenomen.

Wij hebben inzicht in de ouderpopulatie. Het opleidingsniveau van de ouders wordt op het inschrijfformulier gevraagd. Ook wordt er uitgebreid gevraagd naar de taalontwikkeling van de kinderen. Daarnaast wordt er gevraagd naar de samenstelling van het gezin, bijzonderheden, op welke voorschool het kind gezeten heeft, herkomst land etc.

De gewogen leerlingen op De KAS aan het eind van schooljaar 2013-2014

23 kleuters in groep 1/2A waarvan 6 kleuter 0,3 en 3 kleuters 1,2

24 kleuters in groep 1/2 B waarvan 6 kleuters 0,3 en 2 kleuters 1,2

23 kleuters in groep 1/2C waarvan 6 kleuters 0,3 en 1 kleuters 1,2

Tot 1-10-2014 staan nog 4 kinderen ingeschreven waarvan met een 0,3 weging.

We zien de laatste jaren een terugloop van 1,2 leerlingen en een lichte stijging van 0,3 leerlingen.

De KAS beschikt over stamgroepen, waarbij de leerlingen uit de groepen 1 en 2 bij elkaar zitten. De kleutergroepen bestaan in het totaal uit +/- 70 leerlingen aan het eind van het schooljaar, de leerkrachten zijn bevoegd voor het werk dat ze uitvoeren en spreken / schrijven de Nederlandse taal goed. Er staan allemaal leerkrachten voor de groep met een HBO onderwijsbevoegdheid. Op 4 dagen is er een extra bezetting van een leerkracht of leraarondersteuner. Zij verzorgen het onderwijs aan de Schakelklas voor groep 2 en de VVE ondersteuning. De leerkracht neemt de jaarlijkse VVE toetsen af in samenwerking met de logopediste. De leraarondersteuner wordt begeleid door de bouwcoördinator die alle dagen aanwezig is. Tevens zijn er regelmatig stagiaires aanwezig van de PABO of MBO. Zij bieden extra handen in de klas.

In kader van VVE hebben de leerkrachten scholing gevolgd. De KAS stelt jaarlijks een opleidingsplan op. De afgelopen jaren hebben we gebruik gemaakt van het aanbod van de Brede School aangaande VVE scholing, scholing voor het leerlingvolgsysteem KIJK, HGW met KIJK, invoering van Taaldans, scholing voor leerkrachten van groep 1/2 door de Stichting georganiseerd, ouderbetrokkenheid en de intensieve contacten met de peuterspeelzalen en het nieuwe schooljaar starten we met Kleuterplein als nieuwe VVE methode.

Ouderbetrokkenheid

De ouders worden optimaal geïnformeerd over o.a. de taalontwikkeling van het kind. Bij de inschrijving wordt hier uitgebreid navraag naar gedaan. Daarnaast worden VVE ouders bij aanvang van elk thema uitgenodigd om bij de introductie in de klas aanwezig te zijn. Ze worden door de leerkrachten geïnformeerd over hoe ze met hun kind(eren) activiteiten kunnen uitvoeren thuis en waar ze mee kunnen helpen op school. Ouders krijgen suggesties en / of spelmaterialen mee om thuis met hun kind(eren) te gebruiken. De leerkrachten koppelen met ouders en de kinderen terug of en hoe de activiteiten thuis zijn uitgevoerd. Afsproken is ook, dat de voertaal op school Nederlands is en dat er dus ook tussen ouder en kind alleen Nederlands gesproken wordt. In 10 minutengesprekken en extra gesprekken wordt de ontwikkeling van het kind verder besproken aan de hand van de ontwikkelingslijnen vanuit KIJK en de toetsresultaten. De ouders worden ook gestimuleerd om deel te nemen aan ouderactiviteiten, zoals informatiebijeenkomsten, themabijeenkomsten en andere activiteiten. Ze gaan met hun kind mee naar het zwembad, helpen mee met de verkeerslessen op het plein, komen kijken bij de lessen Taaldans, feesten op school en naar de afronding van een project in de klas.

Informatieverstrekking

Er zijn verschillende momenten waarop de ouders informatie krijgen van school.

Informatieboekje, wekelijkse nieuwsbrief, breng –en haalmomenten, 10 minutengesprekken, uitnodiging bij extra zorgoverleg, extra gesprekken indien nodig voor b.v. bijstellen van het handelingsplan of aanvraag externe ondersteuning.

Er zijn ten minste 2 keer per jaar oudergesprekken waarin ouders worden geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind op zowel cognitief en sociaal emotioneel gebied. Bij zorgpunten worden ouders natuurlijk direct geïnformeerd over hun kind en zijn er regelmatig gesprekken om de voortgang te bespreken. Ook vindt er in de kleutergroep een huisbezoek plaats.

De leerkrachten weten welke taal ouders thuis spreken. Informatie wordt niet in de thuistaal vertaald omdat alle ouders Nederlands spreken en lezen. Daarbij zijn er altijd oudere kinderen die hun ouders adequaat kunnen bijstaan. Het inzetten van een tolk tijdens oudergesprekken is tot nu toe niet nodig geweest. Desgewenst kan CJG uitkomst bieden. Hier werkt een Arabisch en Berbers sprekende medewerkster, waar wij en de ouders een goed contact mee hebben.

2. Kwaliteit en uitvoering van VVE

VVE heeft 4 peilers te weten taal, rekenen, motoriek en sociaal / emotionele ontwikkeling. De KAS heeft gekozen voor het werken volgens het principe van Basisontwikkeling. Basisontwikkeling stelt voorop dat een goede overdachte planning van activiteiten de eerste stap is als je kinderen wilt stimuleren in hun ontwikkeling. Voor de planning van thema's wordt de 'uitgebreide spin' gebruikt als kapstok. Deze verwijst naar de vijf ontwikkelingsperspectieven (lees-/schrijfactiviteiten,

reken/wiskundeactiviteiten, spelactiviteiten, constructie activiteiten en gespreksactiviteiten) en geeft enkele verbijzonderingen wat werkvormen betreft. Daarnaast is er een koppeling gemaakt naar de ontwikkelingslijnen uit KIJK. Binnen de thema's wordt gebruik gemaakt van de Kleuterplein, Fonemisch Bewustzijn, Bubbeldebup en Alles Telt. Wij hebben daarmee een volledig taal en rekenaanbod voor alle kinderen. Dit aanbod is dusdanig gedifferentieerd, zodat alle kinderen een aanbod krijgen op hun vraag / behoefte / bevordering van hun ontwikkeling. Het aanbod wordt gedifferentieerd op drie niveaus. In het groepsplan wordt aangegeven welke kinderen in welke groep geplaatst zijn.

- Leeftijd; onderscheid tussen jongste, middelste en oudste kinderen in de groep
- Ontwikkelingsniveau; onderscheid tussen absolute beginners, kinderen met en zonder VVE

Leerkrachten maken keuzes en verantwoorden de activiteiten, waaruit blijkt dat er bewust is gehandeld en het aanbod past bij het betreffende kind. Geen kind wordt daarbij uitgesloten. Echter, de school krijgt extra middelen in de lumpsum en voor een Schakelklas, waardoor de doelgroep kinderen recht hebben op intensiever onderwijs. Daarom is er binnen elke kleutergroep één groepje VVE leerlingen van groep 1 samengesteld die twee keer per week een half uur extra ondersteuning krijgen. Daarnaast hebben de VVE leerlingen uit groep 2 acht uur per week extra taalondersteuning. Enkele leerlingen hebben daarnaast nog individuele begeleiding. Alle kleuters hebben één keer per week drie kwartier Taaldans van een beroepskracht. Zij biedt de woordenschat van het thema dat behandeld wordt doormiddel van dans en muziek aan. Er is een jaarrooster, waarin wordt aangegeven welke thema's in het jaar aan bod komen. Tevens is er een themaplanning gemaakt van de activiteiten die worden aangeboden waarbij activiteiten voor de sociale vaardigheden, motorische, creatieve, en cognitieve ontwikkeling evenredig worden aangeboden. Tijdens het thema wordt de planning bijgesteld als blijkt dat een activiteit meer of minder aandacht nodig heeft. Het jaarrooster en de themaplanning worden daadwerkelijk gevolgd. Planningen worden (regelmatig) geëvalueerd en bijgesteld.

Taal

Op het gebied van taal, werkt De KAS met een doelgerichte planning. De taaldoelen zijn per thema opgenomen in 'de spin'. Er is een beredeneerd aanbod voor de verschillende taalvaardigheden en taalfacetten. Door het volgen van de KIJK ontwikkelingslijn en de lijn uit 'Fonemisch Bewustzijn' leren de kinderen alle onderdelen van de taal en passen die toe. Het activiteitenaanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend. Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd. Naast de gerichte activiteiten worden ook spontane gebeurtenissen aangepakt voor de taalontwikkeling. Activiteiten voor de jonge kleuter zijn meer gericht op de ontwikkeling van de woordenschat en bij de oudere kleuters zijn de activiteiten meer gericht op het fonemisch bewustzijn en de ontluikende/ beginnende geletterdheid. De interactie is dus afgestemd op het begripsniveau en de interesse van de kinderen. De leerkrachten betrekken, stimuleren en begeleiden kinderen bij de interactie door het stellen van open vragen en het kind te prikkelen na te denken. Ze bevorderen, passend bij de ontwikkeling van de kinderen, samenspel en wederkerigheid in het spel van de kinderen door zelf ook mee te doen en verrijken de interactie door nieuwe woorden toe te voegen, materiaal weg te laten, toe te voegen of dingen te veranderen.

Rekenen

Ook op het gebied van rekenen, werkt De KAS met een doelgerichte planning. De rekendoelen zijn weer per thema opgenomen in 'de spin'. Door het volgen van deze rekenontwikkelingslijn van KIJK komt de voorbereidende rekenvaardigheid tot ontwikkeling en bereiden de kinderen zich voor op het

aanvankelijk rekenen in groep 3. Rekenen beleven kleuters ook door ervaring op te doen met het eigen lichaam en de positie van het eigen lichaam in de ruimte. In de rekenlijn wordt onder andere aandacht besteed aan classificeren (meer / minder, evenveel, getalpatronen als 2,4,6 en pak alle driehoeken). De telrij 1,2,3, de basisvormen: cirkel, rechthoek, vierkant, driehoek.

De oudere kinderen kunnen al meten, vergelijken en redeneren als belangrijk onderdeel van rekenen. Ook leren ze kiezen en afpassen van eenheden (wanneer gebruik je een meetlint, weegschaal, maatbeker). Het activiteitenaanbod gericht op de rekenontwikkeling is voldoende dekkend. Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd.

Motoriek

In het rooster is elk dagdeel bewegingsonderwijs opgenomen. Dit is zowel buiten, binnen als in het zwembad. Groep 2 gaat zwemmen onder schooltijd. Ook hiervan vinden we de ontwikkelingslijnen terug per thema binnen 'de spin'. Begin groep 2 worden alle kinderen gescreend op hun grote motorische vaardigheden door een medewerkster van Sportpunt Gouda samen met een kinderfysiotherapeut in opdracht van CJG. De school ontvangt van elk kind een rapport. Voor kinderen die op meerdere punten uitvallen is er een aanbod onder schooltijd (Gymplus) vanuit de Brede School in samenwerking met CJG. Kinderen die op een enkel punt uitvallen worden hier extra mee geholpen tijdens de lessen. Kinderen waar meer zorgen over zijn worden verwezen naar kinderfysiotherapie

Sociaal emotionele ontwikkeling

De KAS hecht veel waarde aan een goede sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen. Een aantal principes die ten grondslag liggen aan ontwikkelingsgericht onderwijs hebben hierop betrekking:

- * Kinderen moeten zich veilig voelen, geborgen en geaccepteerd weten. Dan ontstaat er 'ruimte' en 'vrijheid' om te onderzoeken, contacten te leggen, nieuwsgierigheid te ontplooiën en vertrouwen op te bouwen in zichzelf en anderen.
- * Kinderen moeten sociaal sterker worden. Ze moeten samenspelen en samenwerken.
- * Taalvaardigheden is dan een belangrijk middel voor zowel sociale competenties als communiceren.

In een veilige en gezellige omgeving leert het kind de elementaire sociale vaardigheden. De school maakt gebruik van de methode 'Cooldown' voor groep 1 t/m 8. Sommige kinderen hebben hier niet genoeg aan. Voor hen is er onder schooltijd de mogelijkheid mee te doen met een SOVA training: 'Op reis met de prins'. Dit zijn 8 bijeenkomsten met voor elke bijeenkomst een nieuw thema. Na afloop en halverwege vindt er een terugkoppeling naar de leerkracht plaats. Die hier in de klas verder mee kan oefenen.

3. Het pedagogisch klimaat

Het pedagogisch handelen van de leerkrachten is respectvol. De leerkrachten stellen op respectvolle wijze duidelijk gedragsgrenzen, waarbij ze rekening houden met het ontwikkelingsniveau van het kind. Ze hanteren de gedragsgrenzen consequent en worden herhaaldelijk in een betekenisvolle context uitgelegd. Ze gaan ook na of de regels begrepen worden. Grenzen worden positief geformuleerd en geven met name aan 'hoe' en 'waarom' een kind zich moet gedragen. De leerkrachten maken de kinderen duidelijk wat het effect van hun gedrag op de anderen is en prijzen/benadrukken kinderen die gewenst gedrag laten zien. 'Fouten' van kinderen worden niet persoonlijk gemaakt; het gedrag wordt gecorrigeerd, niet het kind. Hierdoor wordt voor kinderen duidelijk dat zij fouten mogen maken. Ze hanteren dus duidelijke pedagogische gedragsgrenzen en stimuleren

daarnaast de sociale vaardigheden en competenties van de kinderen. Mocht het nodig zijn dat een kind extra sociaal emotionele vaardigheden ontwikkeld, dan komt het kind in aanmerking voor de eerder genoemde SOVA training in aanmerking, die op school (onder schooltijd) wordt aangeboden.

Uitdagend aanbod en bevorderen van zelfstandigheid

De leerkrachten stimuleren de zelfstandigheid van de kinderen, maar steunen / begeleiden hen daarbij waar nodig. De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel- en taaluitlokkend. Na de kring mogen de kinderen een keuze maken. Ze kunnen daarbij uit verschillende activiteiten kiezen. Er is altijd een themahoek en er is ook een hoek op de gang. Spel is een leidend principe in het hele ontwikkelingsproces van jonge kinderen. De innerlijke noodzaak om te spelen zorgt ervoor dat zij al hun functies leren gebruiken en oefenen. Leerkrachten dienen het ontwikkelen en leren van de kinderen optimaal te stimuleren en te ondersteunen. Ze doen dit onder anderen door:

- * het creëren van een rijke omgeving;
- * met de kinderen betekenisvolle activiteiten te ontwikkelen;
- * kinderen ontwikkelingsbevorderende activiteiten te bieden die betekenis hebben in de wereld van de 'grote mensen' en 'grote kinderen'.

Deze pedagogische uitgangspunten van basisontwikkeling worden uitgewerkt in een methodiek die uitgaat van:

- * de zone van de naaste ontwikkeling (ontwikkelingsgericht);
- * de leerkracht helpt bij wat kinderen net nog niet zelf kunnen;
- * de inbreng van de kinderen bij deze keuze en het plannen van de onderwijsactiviteiten is belangrijk.

VVE kinderen worden regelmatig doelgericht begeleid in hun keuze, zodat ze extra activiteiten doen op vooral taal (rollenspel in poppenhoek of letterhoek . leeshoek etc) en ook rekenengebied. De leerkrachten bevorderen actief, dat kinderen samen spelen en samen materialen delen. Ze bevorderen onderling respect, door bij het spelen kinderen naar elkaar te leren luisteren en te leren hoe kinderen zich emotioneel uiten. De leerkrachten begeleiden bij het oplossen van conflicten. Hierbij luisteren ze naar beide kinderen, laten ze de kinderen zelf naar een oplossing zoeken (eventueel met hulp van suggesties of het stellen van open vragen) en sluiten het conflict af met een samenvatting.

De leerkrachten stimuleren de zelfstandigheid van de kinderen door (gedrags-)regels, rituelen en het dagritme te visualiseren. De visualisatie wordt ook gebruikt gedurende de dag.

Het educatief handelen

Het educatief handelen van de leerkrachten is goed op elkaar afgestemd. Zo is er regelmatig bouwoverleg en onderling overleg tussen de leerkrachten van groep 1 en 2 onderling . Komend schooljaar zullen hier ook de peuterleidsters bij betrokken worden. De thema's en het aanbod wordt met elkaar doorgesproken. Er worden effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd waarbij de interactie tussen kinderen wordt bevorderd. Ze stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken. Daarbij willen ze respons van het kind en lokken dit ook uit.

De medewerkers zetten ook strategieën uit om de ontwikkeling van kinderen te bevorderen, zoals het bijhouden van het werk dat kinderen kiezen. Ze kijken daarbij of het kind b.v. niet altijd hetzelfde werk pakt uit veiligheid, maar juist afwisselt. Hierbij stemmen ze de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van het individuele kind. Het kind krijgt werk dat is afgestemd op de vraag, kennis en kunde van het kind.

4. Ontwikkeling Begeleiding en zorg

Binnen de groep

Wij volgen de brede ontwikkeling van alle kinderen. De begeleiding is planmatig voor: de hele groep en het individuele kind. Zo krijgen kinderen extra RT, logopedie en natuurlijk verdergaand aanbod in de taalontwikkeling. Bij de evaluatie van de aangeboden begeleiding en zorg is er voor VVE kinderen specifieke aandacht voor de taal, rekenen, motoriek en sociaal / emotionele ontwikkeling.

In de bredere zorgketen

Leerkrachten hebben een overzicht van de aard van die zorg van de kinderen die extra zorg nodig hebben. De IB-er meldt kinderen aan bij het MPO voor externe zorg, wanneer de school de gewenste zorg niet kan leveren. De leerkrachten blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden en volgen.

VVE coördinatie

Op De KAS coördineert de bouwcoördinator (Anja van Hoof) de VVE. Zij evalueert regelmatig samen met de IB-er de vraag vanuit de kinderen en het aanbod dat door de leerkrachten aangeboden wordt. Daarbij kijken ze ook d.m.v. metingen of de resultaten van de kinderen verbeteren. Mocht dit niet zo zijn, dan wordt er een verbeterplan geschreven op het aanbod.

Doorgaande lijn

De KAS krijgt de kleuters van verschillende peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Tussen de peuterleidsters en VVE coördinator is er contact. Niet alle doelgroepkleuters hebben een voorschool bezocht, maar waar dat wel het geval is, vindt overdracht plaats. We krijgen een schriftelijke overdracht van de voorschool als het kind VVE heeft gehad en anders wanneer ouders daar toestemming voor hebben gegeven. We maken gebruik van deze informatie. Het pedagogisch klimaat wordt zoveel mogelijk op elkaar afgestemd, maar dat is niet altijd mogelijk omdat alle instellingen toch hun eigen werkwijze hebben.

Met ingang van het schooljaar 2014-2015 hebben we een peuterspeelzaal in het gebouw waar ook de kleutergroepen zijn gehuisvest. Hierdoor wordt de samenwerking en de overdracht intensiever en doeltreffender.

De resultaten van VVE

De KAS heeft een toetskalender. De resultaten worden conform de afspraken gemeten. De leerlingen worden gevolgd met behulp van het KIJK leerlingvolgsysteem. Twee keer per jaar worden de observaties van de leerlingen in het computerprogramma vastgelegd. We kunnen dan ook een groepsrapport uitprinten. In groep 2 worden in januari/februari de CITO M toetsen "Taal voor kleuters" en "Rekenen voor kleuters" afgenomen. De kinderen de leerlingen die niet voldoen aan de normscore op onderdelen, wordt de CITO eindtoets ook afgenomen. Bij de VVE leerlingen worden de CITO toetsen ook in groep 1 afgenomen. Daarnaast worden bij hen op 4, 5 en 6-jarige leeftijd de VVE volgtoetsen afgenomen door de logopediste en de VVE leerkracht.

Als de resultaten niet voldoende zijn, wordt hier doormiddel van het groepsplan en/of handelingsplan aandacht aan gegeven. De meeste kinderen hebben geen verlengde kleuterperiode. Hebben zij dit wel, dan hebben wij hiervoor goed onderbouwde argumenten en is dit ruim op tijd met de ouders gecommuniceerd. De inspectienorm is dat niet meer dan 12% kinderen een verlengde kleuterperiode mogen hebben.

5. Ontwikkelingen

De KAS heeft KIJK als leerlingvolgsysteem ingevoerd in 2012-2013. Er wordt gewerkt met HGW. Er is een groepsrapport, een groepsoverzicht en een groepsplan gekoppeld aan de themaplannen. Dit schooljaar start de peuterspeelzaal bij ons op school. Ook zij gaan gebruik maken van het leerlingvolgsysteem KIJK van 0 tot 4 jaar. Hierdoor zal de overdracht en de doorgaande lijn verbeteren. Er zullen 2 leidsters op de groep aanwezig zijn. Beiden zijn VVE gecertificeerd en één leidster heeft een HBO opleiding. De groep zal starten op 4 ochtenden met 14 à 15 kinderen waarvan zeven VVE plaatsen. Doordat de peuterspeelzaal en de kleutergroepen in één gebouw zitten zal de samenwerking optimaal kunnen zijn. We gaan de thema's op elkaar afstemmen, er wordt samen buiten gespeeld en er kan gebruik gemaakt worden van de hoeken op de gang door de peutergroep. Zo zullen de overgang van peutergroep naar kleutergroep makkelijker verlopen, omdat de peuters de kleuterleidsters en de kleuters al kennen. Ook voor de ouders zal het een verbetering zijn. De schooltijden van peuterspeelzaal en basisschool zijn hetzelfde. Zij maken dus ook al in een vroeg stadium kennis met de ouders en leerkrachten van de basisschool en hoeven bij het halen en brengen niet op hun eventuele andere kinderen te wachten.

Juni 2014